

Ivan Potrč

LIKVIDATOR

Doma v Zatrešju so mu pravi Nace ali tudi Nacek, Kodričev Nacek, če hočete. Ime je bilo domače in pošteno, nihče se ni spodtikal nad njim; tudi nad fantom se ne bi spodtikal, če ne bi Igo postal likvidator v domačem kraju, v Zatrešju. Ali—kako je iz zatreškega Nacka postal zatreški (če bi smeli se zapisati pred takim imenom to besedo!)—Igo, in povrh še likvidator, to pa je že mala povest in treba jo bo od kraja začeti. Lahko jo boste razumeli, saj je preprosta in se začne preprosto, kakor so se začele vse večerniške povesti.

Nacek je imel glavo, za njim pa je doraščala v bajti v Zatrešju kopica otrok. Dali so ga v mesto. Tam je postal Nacek pomočnik in Nacko. Učil se je pri Nemeu in se naučil nemški. Ni se naučil samo jezika, naučil se je nemški tudi misliti. Prišli so Nemci, in takrat ga je vse to rešilo. Nacko se je pripeljal v Zatrešje in pokazal preplašenemu zatreškemu ljudstvu legitimacijo. V legitimaciji je bila Nackova fotografija, ali pod legitimacijo je pisalo: Ignatz Kodritsch.

"E, dober si," so mu rekli kmetje in vaški siromaki, "ti si imel glavo že od navek."

Da, on je lahko pozdravljaj na glas in stegoval roko. Imel je glavo, legitimacija je bila izdana že leta 1940. Kar se pravi, da je Nacko videl naprej. To je bil kajpada kapital, dobro naložen kapital. Bilo ga je treba samo izrabiti.

In—Ignatz Kodritsch je rešil Nacka Kodriča, ko so začeli povprek pobirati za fronto, Ignatz je prinesel Nacku mesto poslovodje. Poslej se je lahko pripeljal v Zatrešje z gospodovim avtomobilom ter se dal spoštovati v trgovčevem vinogradu od zatreških viničarjev. Lahko je vpeljal nemške stavke, bil je poslovodja pri Nemeu. Bil je zadovoljen z življenjem, le eno mu ni dalo miru. Bilo mu je žal, in to tolikokrat, kolikor je imel las na glavi, da se ni znešal že prej, da ga je zadrževala tista prismuknjena sokolska dediščina, da je cagal zaradi Nemcev tudi leta 1940, da so ga skratka skoraj prisilili do tiste legitimacije. Če bi se znašel poprej, bi bil lahko komisar. Pogledal bi kakšnega "velikega Slovenca" ter začel trgovino geramanizirati v korist "skupnosti velikega nemškega rajha". Takrat, leta 1941 je Nemcem primanjkovalo komisarjev. On je bil dober komisar, imel je k sebi obrnjene roke, ko bog v oltarju zatreške fare. Da, če bi se znašel poprej, bi danes ne bil samo poslovodja, bil bi lahko komisar. Za to komisarstvo mesto mu je bilo žal leta 1941, tudi leta 1942 in nekaj tednov leta 1943—do Stalingrada.

Kakor so se Nemci razmajali in obrnili takrat pri Stalingradu, tako se je zamajala in obrnila tudi Ignatzeva pamet. Ni ga srečala, pač pa se je malo okrenila. Nacko, čeprav je bil oblečen v obleko Ignatza Kodritsch, ki je bil prav za prav velik partizan: ohranil je novi oblast, kakor so jo imenovali partizani, neoplenjeno nemško trgovino. Pred samimi Nemci je poskril zadnje dni dosti blaga, da bi... da bi mogel pomagati ljudski oblasti, ki je prišla v mesto—in od katere je kajpada pričakoval, da bo vse to upoštevala, da ga bo za vse to primerno nagradila. Igo Kodrič je bil poslovodja, imel je trgovsko pamet. Trgovec mora riskirati, če hoče, da se do česa dokopuje, in on je vendar mnogo riskiral: celo svojo glavo. Saj, delal je revolucijo na vasi, ohranil je ljudski oblast trgovino.

In—Igo Kodrič je postal likvidator. Ni nosil zama z glave. Biti likvidator, to je bila velika reč. Pravilo se je to, da te je postavila ljudska oblast, da ti je dala tako rekoč v oblast Hitlerjevovo trgovino in viničarijo. Kodričev Nacek se je znova pripeljal v Zatrešje. Tokrat ni imel s seboj več rdeče legitimacije, in se kazal več kot Ignatz Kodritsch, tokrat se je pripeljal kot likvidator Igo Kodrič. Viničarji so ga nezaupljivo gledali, nikakor jim ni šlo v glavo to njegovo likvidatorstvo. Skratka, vedeli niso kam z njim. Če bi bil Kodrič komisar pod Nemci, to bi razumeli—Nemci niso delili vinogradov viničarjem: ali kaj bi s Kodričevim likvidatorstvom v ljudski oblasti, kjer so bili prav za prav lahko samo oni nasledniki, ali če že hočete likvidatorji Hitlerjevove gorice?!

Med tem je Igo Kodrič začel z likvidiranjem. Iz zidanice je začelo izginjati vse: od starih butelj do pohištva. Po nedeljah so bile v zidanici gostje. Začenjale so se v soboto, se vlekle vso noč, globoko v nedeljo. Viničarji so hodili nadenj, pregovarjali so ga, da bi pomagal z denarjem pri prekopavanju—ali likvidator je vselej zamahnil z roko. Potem se je zakrohotal.

Tudi kmetje niso mogli razumeti, kaj pomeni biti likvidator. Krajevni tajnik ga je ob priliki povprašal. Viničarji so prišli k njemu ter se mu pritožili zaradi Kodričevega likvidatorstva. Kodrič se je debelo zakrohotal. Dejal je:

"Ne vedo, ha?! Pa likvidira-

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. — HE 3028
SOUND SYSTEM
INDOOR—OUTDOOR
Prvovrstna popravila na vseh vrsti radio aparatov
Tubes, Radios, Rec. Players
Vse delo jamčeno

Zakrajsek Funeral Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

JOS. ŽELE IN SINOVI
POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583
Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.
COLLINGSWOODSKI URAD:
452 EAST 152nd STREET Tel: IVanhoe 3118

INCOME TAX
Kakor običajno tako bomo tudi letos pomagali rojakom izpolniti listine za dohodninski davek, v novih prostorih zemljiške družbe
EAST SHORE REALTY COMPANY
778 East 185th St., nasproti Arrowhead Ave.
JOHN ROZANCE
ZA TOČNO IN ZANESLJIVO POSTREŽBO
Odprto od 10. zj. do 8. zv. IVanhoe 6561

Viničarji niso hodili samo h krajevnemu tajniku, viničarji so začeli obiskovati tudi tečaje. Ljudsko oblast na vasi je bilo treba utrditi. Tako se je zgodilo, da je prišel v tak tečaj tudi Hitlerjev vinčar. Tam je zvedel za Kordeljeve besede, da nas bo skušal sovražnik v prvi vrsti uničiti na gospodarskem polju. Slišal je to, in kakor mu je lebdela pred očmi vedno samo gorica, v kateri je garal, se mu je znenada začela luščiti pred očmi likvidatorstva podobna. Tudi likvidator je bil eden izmed sovražnikov.

"Čigav je prav za prav vinograd," je vprašal viničar, "ali je naš, to se pravi ali je viničarski, ali je likvidatorjev?"

"Zakaj ga likvidator uničuje? V čigavo korist? Spraševati so se začeli tudi drugi viničarji.

Znenada jim je bilo Kodričev početje jasno ko beli dan. Kodrič je bil Ignatz in Hitlerjev. Hitlerjevci so hoteli uničiti za seboj vse, preden so odšli. A niso utegnili. Ostal pa je Ignatz, ki je bil zdaj Igo. Kar niso utegnili uničiti Nemci, ker niso mogli ostati, je lahko uničeval zdaj Igo, ki se je dokopal do samega likvidatorstva. Imel je glavo ter je znal preslepiti mlado ljudsko oblast. Ali ta oblast se je začela vedno bolj zavdati svoje moči.

Takrat pa... je prvi vaški sestanek—sklical ga je viničar—pomel z likvidatorjem Igo Kodričem.

Gorice niso bile še nikoli tako lepe, kakor so bile tiste dni. Viničarji so si podvihali rokave in se zagnali s krampi v rjavo peščenasto ilovico. Zasadili so krampe v zemljo, ki so si jo priborili sami, katero jim je dala njihova ljudska oblast.

Lahko se je zgodilo, da je Igo Kodrič zgubil glavo, da je napravil križ čez sebe. Vračunal se je, ker ni računal z ljudsko oblastjo.

KRATKE VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Sole za splošno izobrazbo dobijo naši delavci. Komite za šole in znanost vlade FLRJ je razposlal nadavno vsem republikanskim ministrstvom okvirna navodila o ustanavljanju šol za splošno izobrazbo delavcev. Ena takšnih šol je bila že odprta v Beogradu in obiskuje jo 140 delavcev, v glavnem udarnikov.

Naloga teh šol je, da nudijo delavcem, predvsem udarnikom, na najučinkovitejši način splošno izobrazbo. Učni načrt določa naslednje učne predmete: prirodoslovje in matematika, nauk o človeku in higiena, rusčina, zgodovina, ustava FLRJ itd.

Ustanovitev broderske šole je določena z uredbo zvezne vlade. Šola bo ustanovljena v Beogradu s stopnjo srednje strokovne šole. Pouk bo trajal štiri leta. V nji

13.000 ha bodo pridobili za kmetijstvo na Kosovem in v Metohiji. Ugotovljeno je bilo, da je Kosovem in v Metohiji mnogo ledin, ki so primerne za obdelavo. Začela so se velika dela, da preorajo ledine ter obdelajo zemljo. Tako bodo n. pr. pri Prištini nasadili trto na površini okrog 90 ha. Pri teh delih sodelujejo vse množične organizacije.

Proizvodnja na Hrvatskem je bila v novembrskem tekmovanju v celoti povečana za 18,92%. V istem razdobju se je izboljšala kakovost izdelkov za 19,2%, produkcijski stroški so pa bili znižani za 14,75%.

Dober odkup olja v Dalmaciji. Doslej je bilo odkupljenega že precej olja v posameznih okrajih. Tako so v korčulskem okraju odkupili 28.682 kg olja. V nekaterih krajih olive še niso obrane, ker se obiranje navadno zavleče pozno v zimo.

Uncle Sam Says

March comes in like a lion and goes out like a lamb. At least that's the old saying. Your weatherman and your own experience may give you cause either to believe or disbelieve its truth. When it comes to United States Savings Bonds, there is no dispute as to their lion-strength quality from start to finish. In fact, savings bonds grow stronger with the passage of time. For every \$18.75 you invest in a savings bond you get back \$25—a neat profit at the rate of \$4 for every \$3. You invest \$75 and in ten years you get back \$100. Own more U.S. Savings Bonds because U.S. Savings Bonds are SAFE, SURE, PROFITABLE.

Nujnostna omejitvena odredba

nadaljni rabi plina tekom leta 1947

Nujnost, povzročena vsled znatno povečane zahteve od strani naših sedanjih odjemalcev in nezmožnost naših zalagateljcev preskrbeti cevi in drugo opremo, ki se jo potrebuje za dobavo nadaljnega naravnega plina iz Jugo-zapada, je nas prisilila, da smo sprejeli in vložili sledečo nujnostno odredbo:

"A. Od 1. februarja 1947 do 31. decembra 1947, vključivši, ne bo družba zalagala plina za industrijsko rabo ali kateremu novemu odjemalcu, toda bo še nadalje zalagala s plinom za industrijsko rabo, če bo tedaj na razpolago, vsakemu sedanjemu svojem odjemalcu vsaki mesec samo v tolikšni količini, ki ne presega količine, ki jo je določil odjemalec porabil za industrijsko rabo tekom meseca decembra 1946 leta.

"B. Od 1. februarja 1947 do 31. decembra 1947, vključivši, družba ne bo zalagala s plinom za gretje novih poslopij, katerih stojišča ali podstave niso bile v zgradbi pred začetkom 1. februarja 1947.

"C. Od 29. januarja 1947 do 31. decembra 1947, vključivši, družba ne bo zalagala s plinom plinsko grelni opremo, ki je bila namenjena nadomestiti opremo, ki je rabila drugo kurivo, in za katero se je pričelo z inštalacijo na ali po 29. januarju 1947.

"D. Od 1. februarja 1947 do 31. decembra 1947, vključivši, družba ne bo zalagala s plinom za gretje novo plinsko opremo, ki je namenjena nadomestiti staro plinsko opremo, če nova oprema rabi več plina kot ga pa je rabila oprema, ki jo nadomešča."

Ta nujnostna odredba je potrebna, da se ovaruje sedanje odjemalce naravnega plina. Ta omejuje nove odjemalce v toliko, da lahko rabijo plin za kuho, gretje vode in za ledenico.

Mi delamo vse, kar je mogoče, da omejimo dobo te nujnostne odredbe.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

